

Remissyttrande

Ert dnr KN2025/02178
Vårt dnr 2025_33

Klimat- och näringslivsdepartementet

Stockholm, 2026-01-20

Miljömålsberedningens betänkande ”Sveriges nationella klimatmål – uppdaterat etappmål till 2030

IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, som företräder cirka 1 250 företag med omkring 70 000 medarbetare, har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande. Våra industrier utgör en central del av svenska och globala värdekedjor och är strategiskt betydelsefull för klimatomställningen i hela samhället genom produktion av råvaror, material och intermediärer.

IKEM välkomnar Miljömålsberedningens ambition att anpassa det svenska klimatmålet till EU:s klimatregelverk och ambitionen bibehålls. Samtidigt vill vi betona vikten av att målformuleringar och kompletterande åtgärder utformas på ett sätt som möjliggör investeringar samt fortsatt och stärkt konkurrenskraft. IKEM välkomnar även förslagen om att regeringen bör bli tydligare i sin klimatredovisning och hur de faktiska utsläppen utvecklas och förhåller sig till etappmålet 2030. Avseende övriga förslag önskar IKEM lämna följande synpunkter.

1. Etappmål och målbana till 2030

Beredningen föreslår ett nytt etappmål om 60 procents utsläppsminskning i ESR-sektorn till 2030 och att basåret ändras till 2005, samt att en sammanhållen målbana införs för utsläpp och kompletterande åtgärder.

IKEM tillstyrker behovet av att harmonisera nationella mål med EU:s regelverk och noterar att en ändring av basåret från 1990 till 2005 ökar jämförbarheten mot EU:s ESR-mål. Vi vill samtidigt framhålla att utsläppsminskningar inom industrin inte sker linjärt utan följer investerings- och innovationscykler, vilket bland annat beror på tillgång till fossilfri el, råvaror, tillstånd och nödvändig infrastruktur.

En målbana får inte utvecklas till att implicit styra utsläppsminskningar år-för-år på ett sätt som riskerar att motverka långsiktiga investeringar. IKEM anser att målbanan ska vara vägledande, inte normerande på kort sikt.

2. Kompletterande åtgärder

2.1 CCS, bio-CCS och DAC

Beredningen bedömer att bio-CCS kommer att vara en central kompletterande åtgärd och att även DAC kan användas som en kompletterande åtgärd för att uppnå svenska klimatmål 2030.

IKEM anser att kompletterande åtgärder behöver utformas utifrån ett helhetsperspektiv där CCS, Bio-CCS och CCU samverkar, med tydlig prioritering av teknikneutralitet, resurseffektivitet och industriell konkurrenskraft.

IKEM vill här särskilt påpeka följande:

- **CCS, Bio-CCS och CCU är alla nödvändiga delar i omställningen, men deras användning måste bygga på teknikneutralitet och kostnadseffektivitet.**

IKEM:s medlemsföretags omställning är beroende av tillgång till hållbara kolråvaror som kan ersätta jungfrulig fossil råvara i industriella processer, såsom återvunnet kol, biobaserade kolråvaror och koldioxid som råvara (CCU). I en utvecklad cirkulär ekonomi utgör CCU och återvunnet avfall en central del av råvaruförsörjningen och bör ges ett tydligare utrymme i klimatpolitiken.

Beredningen behandlar CCU mycket kortfattat och utan fördjupad analys, trots dess betydelse för både utsläppsminskningar och industriell råvaruförsörjning, och analysen bör därför kompletteras. Bio-CCS kan vara en viktig åtgärd för att bidra till negativa utsläpp, men klimatpolitiken bör inte ensidigt fokusera på koldioxidlagring. Samtidigt är CCS en nödvändig lösning för utsläpp som är svårhanterade eller i praktiken omöjliga att eliminera helt, och det kommer även på lång sikt att finnas en viss mängd kvarvarande utsläpp som behöver hanteras genom CCS. Regelverk bör därför både möjliggöra CCS för dessa restutsläpp och främja cirkulation av kolet som råvara, det vill säga återvinning och användning av kol i industriprocesser. I de fall där CCU inte är tekniskt eller ekonomiskt möjligt kan CCS utgöra ett nödvändigt komplement. Sammantaget bör åtgärder prioriteras där utsläppsminskningar sker mest kostnadseffektivt och med bibehållen konkurrenskraft.

- **Bio-CCS och behovet av resurseffektiv användning av biomassa**

Bio-CCS är en viktig åtgärd för att hantera kvarvarande utsläpp, särskilt i industriella tillämpningar och kan möjliggöra produktion av exempelvis biodrivmedel och elektrobränslen. Samtidigt vill IKEM betona vikten av att bio-CCS utvecklas inom ramen för ett teknikneutralt och resurseffektivt systemperspektiv. Beredningens antaganden om en omfattande användning av bio-CCS behöver därför beakta att biomassa är en begränsad resurs, som i många fall också utgör en central råvara för kemikalier, material och andra långlivade produkter där kolatomerna kan hållas kvar i kretsloppet. Klimatpolitiken bör möjliggöra både bio-CCS och ökad användning av CCU och cirkulära kolflöden, utan att i förväg låsa fast resursanvändningen vid enskilda lösningar. IKEM vill även framhålla att bio-CCS i industriella tillämpningar har särskilt stor betydelse, eftersom sådana investeringar kan bidra till både

utsläppsminskningar och stärkt konkurrenskraft i europeiska industriella värdekedjor.

• **Beredningen överskattar teknikmognaden för DAC (Direct Air Capture).**

IKEM anser att det inte är realistiskt att använda DAC som en kompletterande åtgärd till 2030 eftersom tekniken ännu saknar industriell skala eller affärsmässiga förutsättningar. DAC är i dag en teknik på forsknings- och demonstrationsstadiet som kräver mycket höga mängder energi per reducerad utsläppsenhet, då atmosfären innehåller cirka 0,04 procent CO₂. IKEM ser dock positivt på att vidareutveckla tekniken så att den blir energi- och kostnadseffektiv. IKEM anser därför att DAC i nuläget bör betraktas som en långsiktig utvecklingsmöjlighet snarare än en realistisk kompletterande åtgärd för 2030.

2.2 Utveckling av kompletterande åtgärder

Förslaget att regeringen i klimathandlingsplaner ska redovisa hur kompletterande åtgärder ska byggas upp bör kompletteras med en skrivning om att detta inte ska äventyra möjligheterna för industriell användning av hållbara kolråvaror.

Förslag enligt understruket:

Klimatlagen 4§1.: en redovisning av utsläppsutvecklingen och utvecklingen av kompletterande åtgärder i förhållande till etappmål, och målbana och det långsiktiga målet till 2045

Klimatlagen 5§9.: en inriktning för hur regeringen avser att bygga upp kompletterande åtgärder med hänsyn tagen till industriella energi- och råvarubehov.

2.3 Användning av internationella krediter

Beredningen bedömer att artikel 6-krediter kan användas som en del av kompletterande åtgärder efter 2030. IKEM instämmer i att internationella krediter kan utgöra ett kostnadseffektivt verktyg under förutsättning att integritetskraven är höga och att dubbelräkning undviks. Samtidigt vill IKEM understryka att statliga medel i första hand bör användas för att stödja inhemska och europeiska utsläppsminskningar och investeringar i omställningen för industrin genom t.ex. Industrikivet. IKEM vill samtidigt betona att användningen av internationella krediter inte bör ersätta åtgärder som stärker den långsiktiga omställningsförmågan inom svensk och europeisk industri. Därutöver anser IKEM att internationella krediter skulle kunna kanaliseras genom MSR för att undvika att ett underskott av utsläppsrätter leder till ökade kostnader och minskad produktion i de företag som omfattas av ETS1.

2.4 Annullering av utsläppsrätter i EU ETS som kompletterande åtgärd

IKEM avstyrker Miljömålsberedningens förslag om annullering av utsläppsrätter som kompletterande åtgärd. En sådan åtgärd skulle

påverka utsläppshandelssystemets funktion, prisbildning och därmed kostnadsbilden för de industrier som omfattas av systemet.

IKEM vill vidare betona att annullering av utsläppsätter inte i sig skapar förutsättningar för industriell omställning. Åtgärden bidrar varken till utveckling eller implementering av ny teknik, såsom CCS och CCU, eller till nödvändiga investeringar i infrastruktur. Industrins möjligheter att minska utsläppen är i stället beroende av tillgång till tillräckliga mängder fossilfri och konkurrenskraftigt prissatt energi samt hållbara kolråvaror som kan ersätta jungfruliga fossila råvaror i industriella processer. Klimatpolitiska styrsignaler, inklusive målbanor och åtgärder som reducerar utsläppsutrymmet, behöver därför utformas i takt med att tekniska, infrastrukturella, energimässiga och råvarumässiga förutsättningar för omställningen byggs upp.

3. Avsaknad av helhetsperspektiv för framtida kol- och koldioxidförvaltning

IKEM vill betona att betänkandet saknar en samlad strategi för hållbara kolråvaror och koldioxidförvaltning. För IKEM:s medlemsföretag är kol en nödvändig råvara. Frånvaron av ett tydligt ramverk för hur Sverige ska säkerställa hållbara kolråvaror, till konkurrenskraftiga priser, såsom biobaserade, återvunna eller CO₂-baserade kolråvaror utgör ett systemfel i dagens klimatpolitik.

IKEM anser att regeringen bör initiera ett samlat arbete för att ta fram:

- en nationell strategi för kol- och koldioxidförvaltning,
- kriterier för hållbara kolråvaror,
- principer för teknikneutralitet mellan t.ex. CCS och CCU,
- samordning mellan klimatpolitik, industriell politik och råvaruförsörjning.

Pernilla Åhrlin

Klimat och miljöpolicyexpert, IKEM.